ivn natuur educatie
VALKENSWAARD
WAALRE

Nieuws uit

D'n Nieuwe Hof

Algemene Leden Vergadering 24 April 2024

Jan van Twisk wordt 100 jaar

Jaarverslagen 2023 van alle werkgroepen

Dorpsonderscheiding Riethoven voor Sjaan Smits

Landelijke sterrenkijkavonden

LENTE 2024

IVN: Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid

IVN *instituut voor natuureducatie en duurzaamheid is een organisatie van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een duurzame samenleving.*

Lidmaatschap

Vriend van IVN: € 15,00

Landelijk lidmaatschap: € 24,00 per jaar.

Landelijk gezinslidmaatschap €16,60 . Met het landelijk lidmaatschap steun je je eigen vereniging en het landelijk IVN. Vrienden ontvangen 4x per jaar d'n Nieuwe Hof.

Leden ontvangen daarnaast het landelijk IVN-blad: Mens en Natuur.

Lidmaatschap jeugdvrienden: € 15,00 per jaar.

U kunt het bedrag van het lidmaatschap overmaken op: ***IBAN: NL54RABO0127734988***
t.n.v. Penningmeester IVN VALKENSWAARD-WAALRE

Opzeggen van uw lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 december van het lopende jaar.

Schriftelijk bij Jan van Heeswijk, e-mail: javanheeswijk@gmail.com

De website van onze afdeling is: https://www.ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre

Natuureducatie Centrum D'n Nieuwe Hof,

Adres: Bosstraat 25, 5553 CK VALKENSWAARD, telefoon 040-2018395

Email: secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl

BESTUUR

Voorzitter	Jan Schutjes tel: 0623269205	Valkenswaard
Secretaris	Yolanda Werson e-mail: secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl	Valkenswaard
Penningmeester	Emile Weijters	Valkenswaard
Ledenadministratie	Jan van Heeswijk	Valkenswaard
Leden	Jan Das	Riethoven
	Anneke Droog	Valkenswaard
	Ad Baken	Valkenswaard
	Gerrit Klitsie	Valkenswaard
	Dylan Brand	Valkenswaard

Foto voorkant: Narcis en Belladonnalelie (Wouter Kiela)

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	pag. 3
Activiteitenoverzicht lente	pag. 4
Voorwoord	pag. 5
Wist u dat….	pag. 6
Functiewijziging Ben Putman	pag. 7
Onderscheiding Sjaan Smits	pag. 7
Nationale Sterrenkijkavonden	pag. 7
Jan van Twisk wordt 100	pag. 8
Uitnodiging Algemene LedenVergadering 2024	pag. 10
Notulen Algemene LedenVergadering d.d. 12 April 2023	pag. 11
Jaarrekening 2023 IVN Valkenswaard-Waalre	pag. 12
Financieel overzicht 2023: jaarrekening + balans	pag. 13
JAARVERSLAGEN 2023 Werkgroepen	
Website	pag. 14
Regionale Cursuswerkgroep “de Kempen”	pag. 15
Jaarverslag Algemeen	pag. 15
Wandelingen Wolders Ven	pag. 16
Kindermiddagen in de vlindertuin	pag. 16
Bomenwerkgroep	pag. 17
IVN Vlindertuin Waalre	pag. 18
Tuinwerkgroep Valkenswaard	pag. 21
Biodiversiteit Valkenswaard-Waale	pag. 22
Jeugd IVN	pag. 24
Zoogdierenwerkgroep	pag. 26
Scholenprojectgroep	pag. 27
Publiekswandelingen en andere natuurbelevingsactiviteiten	pag. 28
Natuurwerkgroep Valkenswaard	pag. 29
Vogelwerkgroep	pag. 30
Redactie	pag. 32
Natuurwerkgroep Waalre	pag. 33
IVN Riethoven	pag. 36
Werkgroep wandelroutes	pag. 38

Activiteitenoverzicht
Lente 2024

Tuinwerkgroep
Elke woensdagochtend van 10 tot 12 uur is de tuinwerkgroep actief bij D'n Nieuwe Hof, ***die er overigens graag wat helpende handen bij wil hebben!***

Vlindertuin Waalre:
Het hele jaar door wordt er (bij goed weer) door vrijwilligers onderhoud gepleegd op dinsdagmorgen van 10-12 uur. De vlindertuin ligt in het bos bij de Blokvenlaan in Waalre-dorp. Tegenover huisnummer 43 ongeveer 150 meter het bospad volgen.
Auto's s.v.p. parkeren aan de Blokvenlaan, fietsen kunnen bij de tuinpoort gestald worden.

Vlindertuin Riethoven:
De Vlindertuin Riethoven is alle dagen toegankelijk. De leden van de werkgroep zijn elke zaterdagmorgen aanwezig voor informatie en onderhoud van 11.00 tot 12.30 uur.
Wandelingen voor groepen kunnen worden aangevraagd bij een van de leden van de werkgroep op zaterdagmorgen in de Vlindertuin.

Natuurwerkgroepen Valkenswaard en Waalre:
Wilt u deelnemen aan de activiteiten op de zaterdagochtenden neem dan contact op met:
Antoon Obbing voor Waalre, e-mail: antoon.obbing@gmail.com
Wim en Hanita van Amelsvoort voor Valkenswaard (040-2042979)

Boomfeestdag in Riethoven: 20 maart

Werkgroepenoverleg: (ledenactiviteit) 20 maart, 19.30 uur in IVN gebouw

Publiekswandelingen
Zondag 31 maart: *Vogelwandeling op de Malpie.*
Start: 08.00 uur op parkeerplaats Venbergse Molen, Molenstraat 211, Valkenswaard
Zondag 14 april: *Schotse hooglanders in de Meeris*
Start: 10.00 uur op Parkeersplaats Agterste Meer, 5581 XC Waalre
Zondag 21 April: *Wandeling Aalsterheide en Achtereinds Laag*
Start: 14.00 uur bij Café Hut van Mie Pils, Leenderweg 1 (einde Hutdijk) Aalst-Waalre
Zondag 28 April: *Vogelwandeling in het Leenderbos en de Oase*
Start: 07.00 uur parkeerplaats bij de Drie Bruggen, de Zeelberg 37. 5555 XH Valkenswaard
Zondag 9 juni: *Vogelwandeling Grote Heide*
Start: 07.00 uur, Natuurpoort Achelse Kluis 1, 3930 Hamont-Achel, België
Zondag 16 juni: *Wandeling "Beleef het Tongelreepdal"*
Start: 10.00 uur Tennispark "Eeckenrode", De Hurken 1a, 5583 AA, Aalst-Waalre
Zondag 23 juni: *Wandeling Dommeldal-zuid*
Start: 10.00 uur: informatiebord bij het kruispunt van het fietspad 't Broek met het zandpad

Algemene Leden Vergadering: 24 April 2024
Start: 19.30 uur in D'n Nieuwe Hof, Bosstraat 25, 5553 CK Valkenswaard

Cursussen
15 en 16 maart: Landelijke Sterrenkijkavonden
Start: 19.30 uur bij IVN Gebouw, Bosstraat 25, 5553 CK Valkenswaard
9 April: Regionale Cursus Natuur in de Kempen (cursus is reeds volgeboekt)

Voorwoord

Valkenswaard, 20 februari 2024

Beste IVN-ers,

Mijn favoriete seizoen is de lente. Dan ontwaakt de natuur uit zijn winterslaap. Voor mij is dit elk jaar even wonderlijk en bijzonder. Alles komt in bloei en nieuw leven kondigt zich aan. De werkgroepen zijn weer volop bezig met tellen van vogels, monitoren van zoogdieren of werken in onze prachtige natuur.

Onze heemtuin wordt opnieuw ingericht, de borders worden voorzien van nieuw zand en planten.

Geweldig hoe de werkgroepen elkaar helpen, hier is de Tuinwerkgroep actief samen met Natuurwerkgroep Waalre.

De natuur is een plek waar je tot rust kunt komen en kunt genieten van diverse planten, bomen, bloemen, insecten en dieren. Het is adembenemend om lekker door de natuur te wandelen, lekker bezig te zijn en een te worden met de omgeving.

De natuur is doorgaans zeer goed voor de positiviteit van de mens, zowel fysiek als mentaal. Doordat mensen in de natuur bezig zijn, kunnen ze hun hoofd leegmaken, tot rust komen en hun energie weer op peil krijgen. Het is een plek waar stress niet bestaat en je even van de wereldbodem af bent, doordat er hoogstwaarschijnlijk geen internet verbinding is.

De natuur helpt doorgaans ook met het verbeteren van de leefomgeving. Het zorgt voor een betere kwaliteit van de lucht, minder fijnstof, betere omgevingstemperaturen. Het nodigt daarnaast ook uit om even de benen te strekken. Het maakt je gezond en dat is een punt waar wij als IVNers alles van weten. Naast het gezond houden van het fysieke en mentale, willen wij ook advies geven over plekken die adembenemend zijn om te zien.

Tegen de kou en de regen kun je de kleding aanpassen en hoef je niet op de bank voor de tv gaan te zitten. Ook dan is zelfs de natuur prachtig en het ontmoeten van je IVN collega's. Er zijn voor elkaar en voor de natuur.

Jan Schutjes,
Voorzitter

Wist u dat?.....

- Ben Putman na 21 jaar een stapje terug doet bij de Natuurwerkgroep Waalre.
- Antoon Obbing als coördinator van de Natuurwerkgroep Waalre de functie van Ben overneemt.
- Natuurwerkgroep Waalre nu een eigen zaagploeg heeft.
- Jan van Twisk op 4 maart 100 is geworden.
- Een interview met de jubilerende Jan verderop in dit nummer staat.
- Er weer een mooi wandelprogramma is.
- De workshop ‘Braakballen uitpluizen’ een groot succes was.
- Ook de vogelherkenningscursus helemaal vol was.
- Er nieuwe wandelfolders beschikbaar zijn.
- Op 1 april de opening van het belevingspark ‘De Kleine Meer’ is.
- Onze tuinwerkgroep op zoek is naar enthousiaste vrijwilligers.

Landelijke sterrenkijkavonden

Op vrijdag 15 en zaterdag 16 maart kijken we naar de sterrenhemel in het gebied achter het IVN gebouw aan de Bosstraat 25 te Valkenswaard, van 19.30 tot 21.30 uur.

Er zullen telescopen klaar staan. Naast sterren en sterrenbeelden kijken we ook naar de Maan en als het nog kan naar de planeet Jupiter.

Als het zaterdag niet helder is dan schuiven we door naar de zondagavond 17 maart.
Zorg voor warme kleding en goed schoeisel, want je staat lang stil.

Functiewijziging Ben Putman IVN Natuurwerkgroep Waalre

Sinds 2003 ben ik in diverse functies binnen IVN Valkenswaard en Waalre actief geweest.
In die periode hebben wij in toenemende mate met de gemeente Waalre samengewerkt met als doel de natuur te beschermen en zo mogelijk te verbeteren. Dank voor jullie steun en samenwerking in de afgelopen jaren.
Voor mij is er nu een tijd aangebroken dat ik de volgende generatie vrijwilligers de ruimte wil bieden om het stokje over te nemen. In het veld blijf ik verder actief.

Met ingang van 31 december 2023 treedt Ben Putman terug als coördinator van de IVN Natuurwerkgroep Waalre.
Vanaf 1 januari wordt hij opgevolgd door Antoon Obbing die vanaf dat moment deze functie overneemt.

Met vriendelijke groet
Henk de Vrind
Ben Putman

Mooie dorpsonderscheiding voor Sjaan Smits

Ter gelegenheid van haar tachtigste verjaardag werd ons IVN-lid Sjaan Smits, woonachtig in Riethoven, verrast met een meer dan verdiende onderscheiding. Deze werd haar overhandigd door de Stichting Kernraad Riethoven, en is een eerbetoon aan zeer verdienstelijke inwoners van dit mooie dorp. Wij kennen haar met name als lid van onze schoolgidsengroep en als drijvende kracht achter de IVN-vlindertuin in Riethoven. Al heel wat jaren is zij een enthousiaste begeleidster voor de kinderen die deze prachtige en mooi verzorgde tuin bezoeken. Maar daarnaast betekent ze nog heel wat meer voor de Riethovense gemeenschap. Voor de parochie is zij, met haar mooie heldere stem, al 20 jaar lector, zingt ze in het gemengd koor, en is ze al 10 jaar lid van de bloemsiergroep in de kerk. Dat past ook helemaal bij haar groene vingers! Maar dat is nog niet alles! Ook op andere gebieden is ze, samen met haar man Fons, heel actief en nauwgezet betrokken bij verschillende verenigingen binnen haar dorp. Kortom: iemand waar je gerust zuinig op mag zijn! Een blijk van erkentelijkheid is dan ook heel erg op zijn plaats.

Sjaan, van harte proficiat met deze mooie, en welverdiende onderscheiding.

Namens IVN Valkenswaard,
Nelly van der Burgt.

Jan van Twisk wordt 100: een gesprek

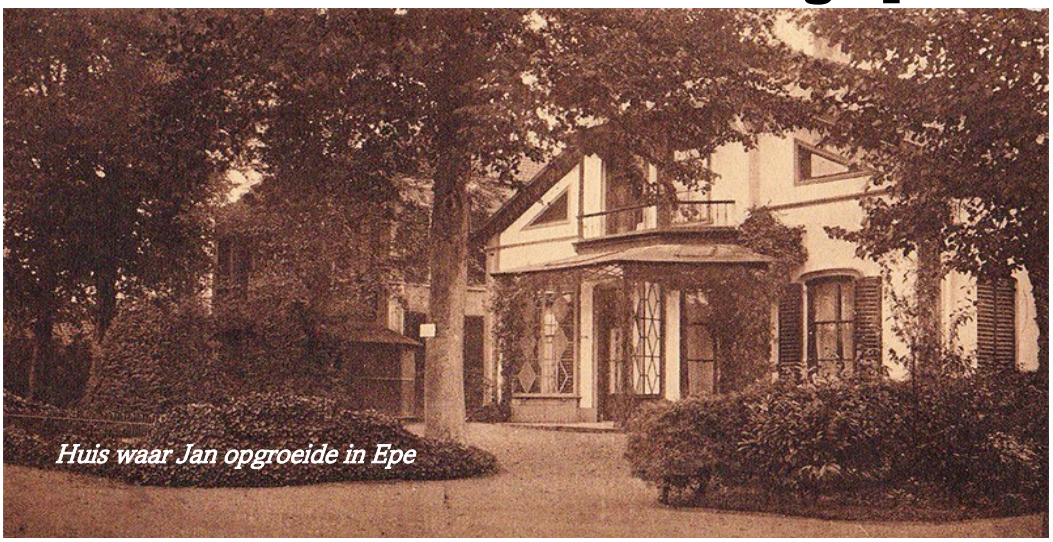

Huis waar Jan opgroeide in Epe

Vorig jaar werd ik er attent op gemaakt dat een van onze leden in maart 100 wordt. Het betreft Jan van Twisk, een lid dat een belangrijke rol heeft gespeeld in het ontstaan en de vorming van het IVN Valkenswaard-Waalre zoals we dat nu kennen. Mij viel de eer toe een gesprek met hem te hebben. Samen met Bep van Stipdonk ging ik bij Jan op de koffie in zijn mooie huis, waar hij nog gewoon zelf

Ik ken Jan vooral van zijn bijdragen die hij al heel wat jaren op onze website deelt. Zijn inheemse plantbeschrijvingen en zijn natuurweetjes verraden zijn enthousiasme voor de natuur en het daarin willen delen met anderen. Na ons gesprek weet ik nu ook dat hij nauw betrokken was bij het uiteindelijk vormgeven aan het huidige IVN Valkenswaard-Waalre en de totstandkoming van ons onderkomen hier aan de Bosstraat.

Jan kreeg de liefde voor natuur van huis uit mee. In Epe in het noordoostelijk deel van de Veluwe was zijn vader werkzaam als huisarts. Het landelijk gelegen huis, zie de foto boven dit artikel, beschikte over een grote tuin, die uit verschillende gedeeltes bestond. Jan was veel in de tuin te vinden, waar zijn moeder een groot vak met bloemen bijhield. Ook was er een grote moestuin, waar het gezin zelf groenten en fruit verbouwden.

In de jaren ’40 vertrok Jan naar Groningen om daar medicijnen te gaan studeren. Nadat hij afstudeerde ging hij bij het toenmalige GAK (nu UWV) werken als keuringsarts. In de jaren ’60 verhuisde hij voor zijn werk naar Eindhoven.

Hier leerde hij natuurliefhebbers kennen, voornamelijk in zijn werkkring in de Kempen en Best. Bij de ANWB was hij als vrijwilliger al betrokken bij het opzetten van routes en wandelingen.

Hier deed hij ervaring op als natuurgids, waarbij ook geologie en historie aan bod kwam.

In Valkenswaard leerde hij vogelliefhebbers Thijs Bots en Jan van den Nieuwenhof kennen, die aangezet door pater Deltour enTinus Marsmans, een eigen IVN afdeling begonnen voor Valkenswaard en Waalre.

Vanaf 1967 betrok de afdeling verschillende onderkomens, waaronder de Petrusschool en het Stationneke. Met een eigen onderkomen konden er cursussen opgezet worden over onder andere planten, vogels en zoogdieren. Met excursies in de omgeving werden mensen gegidst in de natuur en werd hen ook verteld over de bescherming ervan.

Uiteindelijk werd besloten om een eigen onderkomen te gaan bouwen. In maart 1984 werd begonnen met de bouw ervan aan de Bosstraat.

Bouw D’n Nieuwe Hof

Met de broers Boelens als kartrekker werd bijna alles gedaan door de leden zelf, zo werden de bakstenen zelf gebikt en bijna alles wat bij de bouw nodig was werd uit eigen kring betrokken. In het voorjaar van 1986 werd het gebouw D'n Nieuwe Hof feestelijk geopend. Ook Jan van Twisk sprak bij die gelegenheid de mensen toe.

Toespraak Jan bij opening D'n Nieuwe Hof

In de loop van de jaren hielp Jan bij het opzetten van cursussen en was hij een bedreven gids in de natuur. Met zijn enthousiasme wist hij mensen te boeien voor de natuur en het behoud ervan. Het liefst trok hij met mensen erop uit om hen op praktische manier met de natuur kennis te laten maken. Zo herinnert Bep zich nog een middag in de jaren '80 waarop ze met een excursie van Jan naar een gebied gingen waar Rijn en Maas hebben gestroomd. Jan leerde ze de geologische verschillen in de grond te herkennen aan de hand van eigen boringen.

Terwijl Bep en ik worden bijgepraat door Jan zie ik op zijn tafel de verrekijker onder handbereik. Zijn grote tuin is nog steeds een bron van inspiratie voor hem.

In zijn Natuurweetjes schrijft Jan zeer regelmatig over eigen belevenissen in de natuur dichtbij huis, in eigen tuin en soms in eigen vensterbank, vaak voorzien met eigen foto's. Het komt mij voor dat zijn aanstekelijke nieuwsgierigheid voor de natuur om hem heen voor iedereen, van welke leeftijd dan ook, een grote aantrekkingskracht heeft. Met de 1e QR-code onderaan kunt u zijn belevenissen in zijn Natuurweetjes vanaf 2014 teruglezen.

Tuin van Jan in de winter

Een ander groot project van Jan de laatste 13 jaar was de beschrijving van de wilde planten in Nederland.

Hij heeft een indrukwekkende verzameling opgebouwd van ruim 900 plantbeschrijvingen, waarbij Frans Vierstraete de nodige tekeningen heeft gemaakt. Daarnaast nuttige informatie, interessante weetjes en duidelijke foto's. Tot aan 2024 zijn vele jaren maandelijks nieuwe plantbeschrijvingen verschenen op de website van IVN afd. Valkenswaard-Waalre. Lees de beschrijvingen met de 2e QR-code onderaan.

Tijdens ons gesprek ben ik onder de indruk geraakt van alles wat Jan van Twisk tot op zijn hoge leeftijd voor onze IVN afdeling betekent en heeft betekend, en denk aan de vele mensen die hij enthousiast heeft gekregen voor de natuur om ons heen. Namens iedereen van ons IVN dank ik hem voor alles wat hij voor ons doet en heeft gedaan.

QR: Jan's Natuurweetjes

QR: Plantbeschrijvingen

Uitnodiging Algemene LedenVergadering 2024

Wij nodigen alle leden uit voor de Algemene LedenVergadering op woensdag 24 april 2024 om 19.30 uur in D'n Nieuwe Hof

Agenda:

1. Opening door de voorzitter
2. Ingekomen post
3. Verslag van de vorige Algemene LedenVergadering d.d.12 april 2023
4. Financieel verslag 2023
5. Verslag kascontrolecommissie
6. Begroting 2024
7. Jaarverslag van het bestuur en overige werkgroepen
8. Bestuurssamenstelling:

   Voorzitter: Jan Schutjes

   1e Secretaris: Yolanda Werson

   2e Secretaris: Dylan Brand

   Penningmeester: Emile Weijters

   Bestuursleden: Ad Baken

   Jan van Heeswijk

   Gerrit Klitsie

   Jan Das

   Dylan heeft te kennen gegeven zijn functie als 2e secretaris m.i.v. 2024 neer te leggen. Er wordt geen nieuwe 2e secretaris benoemd.
9. Toekomst IVN Valkenswaard-Waalre
10. Rondvraag en sluiting

Notulen van de algemene ledenvergadering gehouden op woensdag 12 april 2023 om 19.30 uur.

Afwezig met bericht:

Carina Schils,

Annemiek Dirksen,

Mieke van Baalen.

Opening:

Jan Schutjes heet iedereen van harte welkom namens het bestuur en deelt mee dat er koffie, thee en wat lekkers klaar staan.

Aanwezig alle bestuursleden (m.u.v. Jan Das) en 20 leden.

Door overlijden hebben wij in 2022 afscheid moeten nemen van

- Albert Aten
- Janus van der Heijden
- Huub Rutten
- Toon Voermans
- Loet Vissers
- Annelies Theeuwes-Clijsen
- in maart van 2023 van Mia Hagen.

Wij hebben hen herdacht met een minuut stilte.

Verslag vorige vergadering d.d. 13 april 2022 goedgekeurd.

Financieel verslag door penningmeester Emile Weijters:

Emile geeft duidelijk uitleg over de stand van zaken. Met behulp van het digitale bord is het goed te volgen.

De *kascontrol*e is uitgevoerd door Cor de Jong en Wim van Stipdonk.

Op basis van hun onderzoek stellen de kascontroleleden voor het bestuur te dechargeren voor het gevoerde financiële beleid in 2022.

De nieuwe kascontrolecommissie zal bestaan uit: Cor de Jong en Bernard Fransen.

De Algemene LedenVergadering gaat akkoord met de contributieverhoging naar 25 euro voor 2024.

Twee nieuwe leden stellen zich kort voor:

Yolanda Werson

Dylan Brand

Nieuwe bestuurssamenstelling:

Voorzitter	Jan Schutjes
Secretaris	Yolanda Werson
2e Secretaris	Dylan Brand
Bestuursleden	Ad Baken
	Jan van Heeswijk
	Gerrit Klitsie
	Jan Das
	Anneke Droog.

IVN V'WAARD-WAALRE FINANCIEEL OVERZICHT 2023: JAARREKENING (VERKORT) + BALANS

INKOMSTEN	Begroting 2024	Begroting 2023	Werkelijk 2023	UITGAVEN	Begroting 2024	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Algemene Inkomsten	12.500,00	13.600,00	12.289,37	Algemene Uitgaven	10.950,00	10.050,00	10.523,60
Door activiteiten	2.550,00	3.000,00	3.382,46	T.b.v. activiteiten	2.950,00	4.700,00	1.818,19
Vrijvallen reserv'.n	1.000,00		2.050,00	Reserveringen	2.500,00	1.500,00	4.500,00
				Vooruit betaalde gelden			1.000,00
Subtotaal	16.050,00	16.600,00	17.721,83	Subtotaal	16.400,00	16.250,00	17.841,79
Saldo (nadelig)	**350,00**		**119,96**	**Saldo (batig)**		**350,00**	
Totaal	16.400,00	16.600,00	17.841,79	Totaal	16.400,00	16.600,00	17.841,79

BALANS 31 DECEMBER 2023

Saldo rek courant	3.746,75	Reserveringen		22.900,00
Saldo spaarrek.	23.152,29	Groot Onderhoud	*6.000*	
		Leermiddelen/Herkenb'heid	*9.000*	
		Kantoor/automatisering	*2.250*	
		Energie transitie	*4.750*	
		Microfoon+Beschermmidd	*900*	
		Vooruit betaalde cursusgelden		1.000,00
		Vrij vermogen 31-12-2023		**2.999,04**
Totaal	26.899,04	Totaal		26.899,04

Vrije vermogen per 31-12-2022	3.119.00
Saldo 31-12-2023	- 119,96
Vrije vermogen 31-12-2023	2.999,04

Subsidieregel: vrije vermogen < 25% vd inkomsten	
Inkomsten excl. subsidie	12.900
Vrije vermogen eind 2023	2.999
25 % van inkomsten 2023 (excl)	3.225

Opm.
De reserveringen genoemd in de balans, willen we aanpassen, zoals hieronder weergegeven.
Daartoe moeten we toestemming krijgen van de gemeente Valkenswaard.
Met de gemeente is afgesproken deze wijziging aan te geven in de aanvraag voor de meerjarige subsidie 2025 – 2028.

Gewenste reserveringen

	per 31-12-2023	per 31-12-2024
Groot onderhoud (incl. tuin)	6.000	10.000
Leermiddelen	6.500	2.500
Herkenbaarheid	2.500	2.500
Kantoor /. Automatisering	2.250	2.250
Energietransitie	4.750	4.750
Microfoon / Beschermmiddelen	900	900

JAARREKENING 2023 + BEGROTING 2024 IVN V'WAARD-WAALRE

17-02-24

INKOMSTEN				UITGAVEN			
ALGEMENE INKOMSTEN	**2024 begr**	**2023 begr**	**2023 werk.**	**ALGEMENE UITGAVEN**	**2024 beg**	**2023 begr**	**2023 werk.**
Contributies	5.800	6.500	5.206,39	Afdracht landelijke IVN	1.500	1.200	685,60
Donaties	600	1.000	584,56	Abonn/alg/repres/secr/bank	600	600	833,08
Subsidie gem. Valkenswaard	3.700	3.700	3.700,00	Verenigingsblad *D'n Nieuwe Hof*	1.500	1.600	1.692,38
Subsidie gem. Waalre	2.000	2.000	2.000,00	Telefoon / internet	600	600	685,97
Gebruik v/h gebouw door 3-den	400	400	451,50	Gas / Water / Elektra	1.400	750	1.436,02
Extra subs. Gem. V'wrd Energie			341,00	Gemeentelijke heffingen	2.200	2.200	2.835,23
Rente			5,92	Verzekering opstal en inboedel	1.200	1.250	
				Huishoudelijke kosten	1.200	1.200	1.975,60
				Reg. Onderhoud gebouwen + erf	350	250	203,71
				Onderhoud app (printer/CV/bord)	150	150	115,36
				Aanschaf diversen mat.	250	250	60,65
subtotaal Alg. Inkomsten	**12.500**	**13.600**	**12.289,37**	**subtotaal Alg. Uitgaven**	**10.950**	**10.050**	**10.523,60**
ACTIVITEITEN				**ACTIVITEITEN**			
Cursussen	1.000	500	1.773,01	Werkgroep Biodiversiteit / Cursus alg	250	50	
Bezoek Schoolprojecten & uitleeen	1.000	1.600	1.261,94	Jeugd IVN activiteiten	250	400	395,61
Scholenwerk & leskisten	200		160,20	Natuurwerkgroep V'wrd+Malpie	250	400	613,71
Wandelingen/Lezingen	100	250	15,34	Natuurwerkgroep Waalre	300	400	
Regio cursussen	100		171,97	Scholenwerk V'wrd+W'lre+Aalst	400	500	
Vlindertuin Waalre	150	150		Schoolproject onderhoud	200	750	
Verkoop "Planten id Kempen"	150			Tuinwerkgroep D'n Nieuwe Hof	200	400	41,26
VWG		500		Vlindertuin Waalre	300	400	368,14
				VWG/Bomen/Woldersven/Leskist	200	600	9,71
				Wandelingen/Lezingen/Doc Centr	200	250	
				Wandelroutes Waalre	200	150	389,76
				Zoogdieren werkgroep	200	400	
subtotaal Act. Inkomsten	**2.550**	**3.000**	**3.382,46**	**subtotaal Act. Uitgaven**	**2.950**	**4.700**	**1.818,19**
VRIJVALLEN RESERVERINGEN				**RESERVERINGEN**			
Cursusgelden + Afdracht A'dam (2022)	**1.000**		**2.050,00**	Herkenbaarheid-invent-leermiddelen	1.000	500	2.500,00
				Groot onderhoud gebouwen + tuin	1.250	500	1.500,00
				Project Enenergietransitie	250	500	500,00
				Vooruit ontvangen cursusgelden			1.000,00
Subtotaal Inkomsten	**16.050**	**16.600**	**17.721,83**	**Subtotaal Reserveringen**	**2.500**	**1.500**	**5.500,00**
				Totaal Uitgaven / kosten	**16.400**	**16.250**	**17.841,79**
Nadelig Saldo	**350**		**119,96**	**Voordelig Saldo**		**350**	
Totaal	16.400	16.600	17.841,79	Totaal	16.400	16.600	17.841,79

Jaarverslag website

In 2023 is op 30 januari de vernieuwde website online gegaan. Hèhè, dat is een kwestie van echt lange adem geweest. De overgang heeft bijna een half jaar geduurd!
Het uiterlijk is er vooral op smartphone erg op vooruitgegaan. Belangrijk, want bijna 60% van onze sitebezoekers gebruikt hiervoor hun mobiel (zulke gegevens worden dus bijgehouden ...).

Meest bezochte pagina's – na de homepage – zijn het activiteitenoverzicht, de informatie over Vlindertuin Waalre, het werkgroepenoverzicht en het nieuwsoverzicht. De voorbereidingsbestanden voor het scholenproject 'Zaden op reis', informatie over onze wandelingen, de actiepagina 'Waalre100Bomen' en het Natuurweetjesoverzicht kregen ook de nodige aandacht. Niet alleen uit onze eigen regio, want belangstellenden komen bijvoorbeeld ook uit Noord- en Zuid-Holland (zulke informatie wordt eveneens geregistreerd, zie kaartje).

Nieuwe route-app

Voor gebruikers staan de website en de IVN route -app los van elkaar. 'Onder de motorkap' is dat niet meer zo. De beschrijvingen voor de routes in de app worden sinds de tweede helft van 2023 op dezelfde manier aangemaakt en onderhouden als de pagina's op de website.
Het heeft wel veel voeten in de aarde gehad. Omdat de ontwikkelaar van de vorige app ging stoppen met zijn eenmansbedrijf, moest er door IVN landelijk met spoed een nieuwe appbouwer gevonden worden. Vertraging door allerlei oorzaken zorgde ervoor dat de nieuwe route-app pas in november in gebruik is genomen.
Van onze afdeling staan acht routes in de app. De vier 'paaltjeswandelingen' in de gemeente Waalre, twee speurtochten in Vlindertuin Waalre en twee fietstochten vanaf D'n Nieuwe Hof.

De app is gratis te downloaden voor Android- en Apple-toestellen. Ook het downloaden van routes is gratis. Probeer het eens!

Wilde planten

De collectie 'Wilde planten in Nederland' verdient een speciaal plaatsje in dit jaarverslag. Plantenliefhebbers zijn gewend geraakt om aan het begin van elke maand drie nieuwe plantbeschrijvingen te vinden op onze site. In Nederland komen talloze planten in het wild voor (autochtoon of verwilderd) waarover veel interessants te melden is. Dat is allemaal bij elkaar gezocht en beschreven door Jan van Twisk. Inmiddels telt de collectie ruim 470 pagina's en omdat vaak meerdere verwante soorten op één pagina staan, gaat het in totaal om ca. 600-700 planten

Dat maakt dat de gangbare soorten, en ook veel zeldzamere planten, aan de beurt geweest zijn. Na 13 jaar (!) komt zodoende een eind aan de maandelijkse bijdragen.
Jan, heel erg bedankt voor alle energie en tijd die je gestoken hebt in de plantbeschrijvingen!
De totale collectie blijft online te bezoeken. Het overzicht staat op

Kopij? Welkom!
Heb je vanuit je werkgroep een aankondiging, een verslag of een paar mooie foto's? Stuur ze in. Zo krijgen bezoekers een goed beeld van alle activiteiten binnen IVN Valkenswaard-Waalre. Kopij komt doorgaans binnen 24 uur online.

Fanny van Zon
Mail webmaster.valkenswaard.waalre@ivn.nl

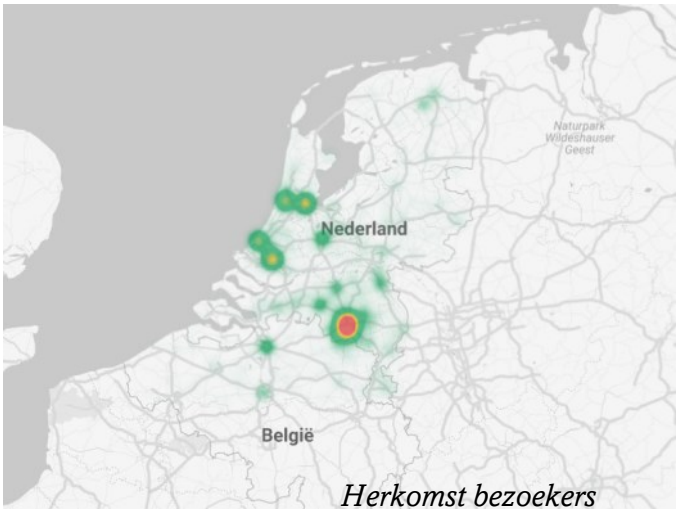

Herkomst bezoekers

https://planten.ivn-valkenswaard-waalre.nl/.

Jaarverslag 2023 Regionale cursuswerkgroep "de Kempen"

Afgelopen jaar hebben we met veel succes de cursus "Natuur in de Kempen" georganiseerd. Verdeeld over de afdelingen Velhoven-Eindhoven-Vessem, Kempenland West, Bergeijk-Eersel, Cranendonck en Valkenswaard-Waalre hebben een 30-tal belangstellenden deze cursus gevolgd.
De thema's waren: beek, beekdalen en vogels, vennen en biodiversiteit, bermen, slootkanten en bloemplanten, heide, heidebeheer, stuifduinen en insecten, bossen, bomen en herfstverschijnselen, natuur en cultuur.
De 6 bijeenkomsten bestonden steeds uit een lesavond en een daaropvolgende excursie. De laatste excursie werd afgesloten met een zeer geanimeerde lunch in "Het Brabants genot" in Waalre.

Dit jaar wordt vanwege de grote belangstelling deze cursus herhaald. Deze start in maart en is weer volgeboekt.

Cor de Jong
secr. Regionale Cursuswerkgroep "de Kempen"

Jaarverslag 2023 Bestuur

Het Bestuur kan terugkijken op een goed jaar. Dankzij de inzet van heel veel vrijwilligers zijn we voor de gemeente(s), scholen en overige partijen een vanzelfsprekende partner geworden.

Er wordt ongelofelijk veel werk verzet.
Een extra compliment voor 2 werkgroepen is hier op zijn plaats:
Scholenwerkgroep Valkenswaard is opgehouden door het gebrek aan vrijwilligers. Heel veel jaren hebben zij de schooljeugd laten genieten van hun kennis van de natuur. Generatie na generatie is hiermee groot geworden. Het Bestuur is op zoek naar een waardige, nieuwe invulling.

Ook het ***Jeugd IVN*** heeft afscheid genomen van vrijwilligers en gekozen voor een nieuwe formule. Omdat er steeds minder animo was voor de wekelijkse activiteiten is gekozen voor een maandelijkse activiteit. Zij worden hierin ondersteund door andere werkgroepen. De start is heel veelbelovend geweest, de activiteiten werden steeds heel goed bezocht.

Het Bestuur heeft 10 keer vergaderd, alle maanden met uitzondering van de zomermaanden. Onderwerpen die onder andere aan bod kwamen zijn:

- Stand van zaken diverse werkgroepen
- Activiteiten
- Financiën
- Onderhoud tuin en pand

Helaas hebben we dit jaar afscheid moeten nemen van leden. Ook hebben diverse leden een dierbare verloren.
Iets om even bij stil te staan.

Het bestuur dankt iedereen voor de inzet in het afgelopen jaar.

Yolanda Werson,
Secretaris

Jaarverslag 2023 Wandelingen Wolders Ven

Ook in 2023 zijn we weer actief geweest met onze wandelingen voor de bezoekers van het vakantie huis. Zoals de meesten van ons weten kunnen langdurig zieken en ouderen een aantal dagen in het huis verblijven. Het bestuur van het WV regelt op aanvraag allerlei activiteiten.

Wij verzorgen vanuit het IVN de wandelingen in het burgemeester Ossepark. Deze wandelingen vinden bij voorkeur plaats in de middag. Meestal duren ze een vol uur. Helaas is in de loop van de jaren en mede door Corona het aantal rondleiders vanuit het IVN sterk gedaald. Gelukkig heeft zich Yvonne Schouten zich als rondleidster aangemeld.
Ook verminderden de aanvragen sterk. In 2023 hadden we slechts 2 rondleidingen.

Dit jaar wil het WV bestuur nog op de oude voet voort gaan. Maar er is wel sprake van een totaal andere bestemming voor het vakantiehuis. Wij wachten af !

Annelies Wagter

Kindermiddagen in de Vlindertuin Waalre

Op 1 april gaat het officiële vlinderseizoen van start, en natuurlijk zijn er ook in 2024 weer kindermiddagen gepland in Vlindertuin Waalre!

Peuters en basisschoolkinderen kunnen – onder begeleiding van (groot)ouder of een andere volwassene - de tuin komen ontdekken op

- woensdag 10 april,
- woensdag 15 mei,
- Woensdag 5 juni,
- woensdag 3 juli,
- Woensdag 21 augustus en
- Woensdag 11 september.

Tussen 14.00 en 16.00 uur kunnen de speurders binnenlopen.

Een keer meedoen? Kom gewoon naar de Vlindertuin en laat je verrassen. Vooraf aanmelden is niet nodig en meedoen is gratis (een kleine donatie voor de Vlindertuin is welkom).

Vlindertuin Waalre ligt in Waalre-dorp, in het bos nabij de Blokvenlaan. Tegenover huisnummer 43 ca. 150 meter het bospad volgen. Auto's s.v.p. parkeren aan de Blokvenlaan. Fietsen kunnen bij het tuinhek gestald worden.

Trouwens: ook als er geen kindermiddag is, is de tuin een bezoekje waard. Het hek is altijd open en de toegang is gratis.
Tot ziens!

Marie-Louise,
Harry,
Christine,
Barbara en
Fanny

Jaarverslag 2023 Bomenwerkgroep

In 2023 zijn we als Bomenwerkgroep wat stiller geweest binnen het IVN, maar we hebben niet stil gezeten. Vooral kleine hand- en span diensten worden vervuld binnen de groep. Zoals het geven van informatieve ondersteuning bij een cursus of wandeling.

Er was in 2023 weer goed contact met de Gemeente Valkenswaard (met name met Ad Lavrijssen). We hebben onze input gegeven voor het Bomenbeleid voor deze gemeente. Dit jaar hopen we daar meer over te horen als we mogen deelnemen aan het Klankbordgroep-overleg.

Met hulp van Fanny van Zon is ons deel van IVN-website weer up-to-date gemaakt. Er is van alles te vinden over monumentale, waardevolle, en herdenkings-bomen, maar ook over de activiteiten van de werkgroep en bomen in het algemeen.

Afgelopen najaar heeft Martijn Aarts zijn eigen gekweekte Ginkgo geschonken aan de gemeente Valkenswaard. Deze heeft een mooi plekje gekregen in het Don Boscopark. Het doel was om deze boom te planten zodat het in de toekomst een monumentale boom kan worden. Met de juiste voeding en bodemschimmels is de boom geplant.

In 2020 heeft de Bomenwerkgroep samen met de Gemeente Valkenswaard voor de monumentale beuk achter de pastorie in Borkel (één van de oudste bomen van Valkenswaard) de handen uit de mouwen gestoken in een poging om de boom te helpen: de bovenste laag van de grond rondom de boom (waar nogal veel puin in zat) is verwijderd, vervangen door humusrijke compost en afgedekt met een laag bladeren. De compost zal het bodemleven voeden en daarmee de wortelgroei stimuleren. De boom houdt het nog steeds vol, maar blijft extra aandacht vragen.

De Reuzenzwam blijft aanwezig in de boom en blijft gelukkig aan dezelfde kant van de boom. In het voorjaar van 2024 krijgt deze een grondige onderhoudsbeurt om het risico op omwaaien te beperken.

Helaas blijft het belangrijk om mensen bewust te maken hoe belangrijk bomen zijn. Ook in 2024 blijven we actief in het ondersteunen van advies bij kapvergunningen en het behoud van bomen.

Er waren diverse plannen om vanuit de Bomenwerkgroep mee te werken aan cursussen, en informatie-avonden vanuit de gemeente Valkenswaard, maar hebben dit nog niet verder uit kunnen werken.

De Bomenwerkgroep kan zeker versterking gebruiken: om een goed beeld van de waardevolle en monumentale bomen te houden zullen we blijven inventariseren. Daarnaast organiseren we ook in 2024 graag weer een cursus, en zijn er diverse kleinere projecten om de informatie over waardevolle en monumentale bomen in onze gemeente op te frissen en voor iedereen gemakkelijk toegankelijk te maken, zodat we met z'n allen die mooie bomen kunnen blijven bewonderen.

Lijkt het je leuk om ons te helpen, of heb je ideeën die je met de Bomenwerkgroep wilt delen? Laat het dan weten aan Marjolein van der Voort, marjo061216@gmail.com, tel. 06-24418022.Ook als je eenmalig met een project wilt helpen zijn we erg blij.

Jaarverslag 2023
IVN Vlindertuin Waalre

keizersmantel

Het jaar 2023 stond in het teken van de biodiversiteit. In veel activiteiten gedurende dit jaar is het op allerlei manieren onder de aandacht gebracht.
Daarnaast veroorzaakten de extreme droge en natte periodes ons het nodig werk.
Natuurlijk zijn we de jeugd, net als andere jaren, niet vergeten.
De tuin trok in 2023, vanwege de rust en de natuur, ongeveer 2500 personen. Het blijken vooral senioren en ouders met kinderen of kleinkinderen.

Onderhoud.

De onderhoudsploeg, van 4 tot 8 personen (dit jaar nogal internationaal met een jongedame uit Brazilië en een uit Amerika) is actief geweest, met o.a.: met herstel van het bijenhotel, het in orde brengen van de zitkuil, uitbreiding en onderhoud van de nieuwe bloemenweide, plaatsen van nieuw hekwerk rondom de moestuin, voorbereidingen van de Open Dag en verder natuurlijk de steeds terugkomende taken als paden begaanbaar houden, gevallen blad opruimen en meer.
Op de foto is te zien hoe het bij mooi weer gezellig kan zijn bij de koffiepauze van de onderhoudsploeg.

Dagvlindermonitoring

Het wekelijks dagvlindermonitoren voor de Vlinderstichting is weer plichtsgetrouw uitgevoerd.
De vlinderstand in de vlindertuin liet, gemeten naar het aantal getelde vlinders, weer iets van herstel zien t.o.v. het vorig jaar. In 46 telbeurten werden 555 vlinders gespot. Dat is iets onder het gemiddelde over alle jaren, maar aanzienlijk beter dan de 322 stuks in 2022. Bovendien werden er maar liefst 26 verschillende soorten waargenomen en dat is dan weer bovengemiddeld. Uiteraard zijn de waarnemingen sterk gekoppeld aan de weersomstandigheden.
Dit jaar was er erg hoog bezoek, een Koninginnenpage en zelfs een Keizersmantel. (*Zie foto hierboven in grote foto*)
Binnen enkele jaren zouden we wel hoog bezoek vanuit België kunnen krijgen; de Koningspage Voor de lange termijn, als de klimaatopwarming te ver doorschiet, zou zelfs de nog zuidelijker Hongaarse Tsarenmantel wel eens kunnen komen kijken.

Open Dag.

Op zondag 24 september, hebben we het *20 jarig bestaan van de Vlindertuin,* weer eens met een Open Dag gevierd. Wij hebben deze dag georganiseerd als een van de evenementen in het kader van Waalre100, een groot dorps-

feest ,om het samengaan 100 jaar geleden van Waalre en Aalst te vieren.

In de weken vóór de Open Dag hadden de vrijwel alle vlindertuinvrijwilligers hun best gedaan om de tuin goed op orde te krijgen. Likje verf voor het informatiebord, insectenhotel gerenoveerd, schuur opgeruimd. En natuurlijk ging het gewone onderhoudswerk ook nog door.

Vanzelfsprekend kwam de natuur en met name de biodiversiteit ruim aan bod met informatiestands over dag- en nachtvlinders, solitaire bijen en wespen, biodiversiteit, 2000 waargenomen soorten. Speciaal voor kinderen – een belangrijke doelgroep – posten over bodem- en waterdiertjes, een vernieuwde speurtocht, knutselen en kleuren. Verder waren er foto's van 20 jaar vlindertuin, een wensboom, een kijkje in de extreme macrofotografie, een vlindervriendelijk plantje voor elke bezoeker en altijd populair: koffie, thee en limonade met cake uit eigen keuken. We hadden veel geluk, want het was schitterend weer en meer dan 200 bezoekers hebben ons kunnen vinden. (*Zie foto hieronder*).

2000 soorten.

In 2022 hadden we ons als doel gesteld om vanaf het begin in 2003 tot nu in 2023 totaal meer dan 2000 soorten levende organismen (dieren en planten) in de Vlindertuin waar te nemen.

Er is overdag extra gezocht en gefotografeerd en ook bij het nachtvlinderen hebben we weer de nodige nieuwe soorten waargenomen. Op 27 juni 2023 hebben we met de Rouwende gouden tor, de 2000-ste soort bereikt. *(zie foto hiernaast).*

Wat hebben we waargenomen? Het waren: micro nachtvlinders 458, macro nachtvlinders 396, kevers, 265, vliegen en muggen 222, wantsen en cicaden 191, bijen en wespen 138, dagvlinders 27, vogels, paddenstoelen, planten, zoogdieren, amfibieën, zoogdieren, enz. enz.
Er zijn nog veel meer soorten in de tuin aanwezig, maar die zijn vaak te klein of zijn door ons niet te determineren, denk aan mossen, kleine vliegjes, solitaire bijen, schimmels enz. enz.
Halen we in 2028 (25-ste jaar) 2500 verschillende soorten?

Nachtvlinderen

In 2023 hebben we, met een groepje geïnteresseerden, acht keer genachtvlinderd. Dit jaar zagen we 11 nieuwe soorten nachtvlinders .

Rouwende gouden tor

Vooral het zeer zeldzame Wit weeskind was een bijzonder leuke verrassing. *(zie foto bovenaan de volgende pagina).*
De laatste jaren valt het steeds meer op dat vele inheemse soorten vooral in aantal individuen per soort achteruitgaan. Verder zien we steeds meer soorten uit het warmere zuiden naar de tuin komen. Binnenkort kunnen we het blauw weeskind, het grootste weeskind, in de tuin verwachten. In 2023 is deze soort voor het eerst al op diverse plekken in de Kempen gezien. Het aantal soorten boktorren is de laatste jaren aan het toenemen, waarschijnlijk door al het dode kaphout dat men tegenwoordig in de bossen laat liggen.

Kinderactiviteiten.

Er waren meerdere kinderactiviteiten, zoals: kinderontdekmiddagen, schoolbezoeken (groepen 5), een werkochtend voor enkele scholieren en een 100 soorten zoektocht voor een lokale jeugd -IVN. Verder zijn er voor de jeugd twee moder-

Wit weeskind

ne nieuwe speurtochten ontwikkeld, een voor kinderen tot 8 jaar en een voor kinderen vanaf 9 jaar. Informatie hierover is te vinden op het informatie-bord bij de ingang.
Het blijft een genoegen om te zien hoe sommige kinderen tijdens het verblijf in de tuin genieten van het vangen van de verschillende beestjes en anderen hun angst net overwinnen door voor het

eerst een mier of ander beestje op hun hand te laten kruipen. Ook zijn er kinderen die vooral bang zijn van al die vreemde beestjes, vooral als het een spin is.

Het weer.

De winterperiode was gemiddeld erg warm (op 1 januari werd 16,9 °C gemeten in Eindhoven !) met als gevolg dat de dagvlinderstand er in de lente goed uitzag. In maart was de tuin kort sprookjesachtig met een dikke sneeuwlaag. (zie foto hierboven).

Maar vanaf 13 mei t/m 19 juni is er vervolgens geen druppel regen gevallen. Dat was natuurlijk desastreus voor de bladgroei van de planten met als gevolg weinig voedsel voor de rupsen. Het was dan ook niet verbazingwekkend dat het aantal vlinders na de gebruikelijke juni-dip maar langzaam naar normale nivo's steeg. Helaas sloeg het weer halverwege juli weer om en kregen we enorme regenbuien. En dan laten de vlinders zich ook niet zien. Pas in het najaar werd het opnieuw regelmatig goed weer en werd met name de Atalanta weer in redelijke aantallen gespot.

De laatste maanden van 2023 waren weer erg nat. We hebben nog nooit zo'n grote poel gezien. Het water stond en staat nog steeds zo hoog dat je op een van de banken alleen maar met je voeten omhoog droog kan zitten en zelfs de zitkuil bij de ingang staat voor een deel onder water.

Wat zal 2024 ons brengen??

Fanny van Zon
Harry Koopmans
Bernard Franssen
IVN Vlindertuin Waalre

Jaarverslag 2023
Tuinwerkgroep Valkenswaard

2023 was een bewogen jaar voor onze groep. We namen afscheid van een paar mensen, maar er kwamen ook enkele nieuwe vrijwilligers ons team versterken. De tuin lijdt onder de onderbezetting van onze groep.

In het voorjaar verliet *Marja Schutze* de groep. Een flink aantal jaren heeft zij ons team versterkt met haar plantenkennis en toewijding.

In het najaar verliet *Tiny Wagemans* ons. Zij heeft 25 jaar met ons meegewerkt, de insectenmuur en de bijbehorende border heeft Tiny al die tijd piekfijn in orde gehouden.

Gelukkig hebben we ook nieuwe vrijwilligers kunnen verwelkomen. *Frans Box* versterkt onze groep met zijn plantenkennis en zijn enthousiaste manier van aanpakken. Verder sloot ook *Herma Veldsink* zich aan, die met haar nuchtere kijk en aanpak haar bijdrage levert. Tenslotte konden we *Rem Mooij* weer in ons midden sluiten, nu zij hier definitief haar plek heeft gevonden.

Dit jaar hadden we in de tuin vooral last van de onderbezetting van onze groep, gemiddeld werken we met drie man twee uur in de week in onze tuin, waar we eigenlijk het drievoudige nodig hebben. Het onkruid dat in de lente onze borders overspoelde konden we maar moeilijk in bedwang krijgen. Verder zijn onze grindpaden zodanig verzand dat ook hierin van alles de kop op steekt.

Het onkruidvrij krijgen van onze paden en borders soupeerde de meeste tijd.

Komend jaar gaan we kijken wat we het beste met onze paden aan kunnen vangen en hoe we de borders weer aantrekkelijk krijgen met minder onkruid en meer inheems bloeiende planten.

We doen een verzoek aan alle leden om in de eigen omgeving te zoeken naar mensen die graag in de tuin bezig zijn, en samen met ons van onze tuin weer een aantrekkelijk geheel willen maken.

Dylan Brand

Jaarverslag 2023 werkgroep Biodiversiteit Valkenswaard-Waalre

De werkgroep Biodiversiteit Valkenswaard-Waalre is in februari 2023 van start gegaan en zesmaal bijeengekomen. Biodiversiteit is een onderwerp waar media veelvuldig aandacht aan besteden. Binnen de IVN-afdelingen wordt er ook aandacht aan besteed. De nieuwe werkgroep wil naar diverse doelgroepen op een nadrukkelijkere wijze aandacht aan biodiversiteit besteden.

Doelen en doelgroepen

Vanuit het niets een werkgroep oprichten vergt de nodige inspanning. Wie wil zich ervoor inzetten, wat stelt de werkgroep zich tot doel, wat gaat ze doen en tot wie gaat ze zich richten? Gedurende het jaar is hier meer duidelijkheid over verkregen. De inwoners van Valkenswaard en Waalre zijn een van de doelgroepen.

Hoe stel je de natuur veilig als basis van alle leven *(doelstelling*):

- Bewustwording creëren voor de waarde die biodiversiteit heeft voor een gezonde woon - en leefomgeving voor mensen, dieren en planten
- Vergroenen van de omgeving
- Met de verschillende doelgroepen zoeken naar acties om biodiversiteit te herstellen.

De werkgroep startte met zeven leden en sloot het jaar af met tien. Door het jaar hebben er enkele wisselingen van de wacht voorgedaan. Ieders bijdrage is hogelijke gewaardeerd. Versterking is heel erg welkom. In subwerkgroepjes werken de leden acties nader uit, in eigen tempo en naar eigen inzicht.

Werkgroep-activiteiten

Samenwerking

In de natuur zijn soorten van elkaar afhankelijk. Zo kijkt de werkgroep ook naar zichzelf: afhankelijk van anderen. Ze zoekt de verbinding en samenwerking met anderen, zowel intern als extern. *Ook in 2024 willen we ons netwerk uitbreiden: wie doet mee?*

De werkgroep neemt namens onze IVN-afdeling deel aan de voorbereidingen van Groen café Waalre, een initiatief van de Bibliotheek Eindhoven. Groen café organiseert themabijeenkomsten over natuur en duurzaamheid. Het thema in oktober was ‘Bomen in onze Woonomgeving’, met een spreker van de Bomenwerkgroep.

Voor de Volksuniversiteit Waalre wordt een interactieve cursus biodiversiteit ontwikkeld die in september 2024 van start gaat. Voor de cursusinhoud wordt samenwerking gezocht met natuurgidsen van de Wandelingenwerkgroep. Bovengenoemde samenwerkingsvormen bieden meerwaarde voor iedereen.

IVN-site biodiversiteit

Gerichte informatie over biodiversiteit is nauwelijks te vinden op onze IVN-site. Dat gaat voorjaar 2024 veranderen. Geselecteerd naar jeugd, bewoners en organisaties wordt laagdrempelige informatie aangeboden. Na een korte beschrijving wordt gelinkt naar informatie van derden, over wat biodiversiteit is tot wat je zelf kunt doen voor meer diversiteit. We mogen rekenen op de volle medewerking van onze webbeheerder.

Infostand

De IVN-Vlindertuin vierde zijn 20-jarig jubileum met een Open Dag die als thema meekreeg: Biodiversiteit is van Levensbelang. Als Biodiversiteitswerkgroep waren we aanwezig met een infostand. Twee werkgroepleden bemanden de goedbezochte stand die zich niet beperkte tot informatie over natuurrijkere tuinen, maar ook informatie over duurzaamheid. Biodiversiteitsherstel houdt namelijk niet op bij natuuraanpassingen, maar vraagt van de mens een andere omgang met de aarde, zonder uitputting van hulpbronnen en vervuiling.

Bloemrijk grasland

In samenwerking met de Gemeente Waalre is een gazonberm omgevormd tot bloemrijk grasland. Er is een zadenmengsel van wilde inheemse planten ingezaaid. Een soortenrijke bermvegetatie staat hopelijk voorjaar 2024 in bloei. De planten moeten bijdragen aan een toename van insecten en vogels. De werkgroep heeft zich gericht op de informatie-voorziening naar omwonenden. Draagvlak voor verandering bij inwoners is erg belangrijk voor het welslagen van de nieuwe beplanting. Zonder draagvlak zijn betreding, onderhoudsklachten e.d. eerder te verwachten. Er is zeker nog het nodige te verbeteren aan het meenemen van bewoners bij biodiversiteitsherstel. Voor onze werkgroep is ook dit een uitdaging: hoe de verbinding tussen mensen en natuur te vergroten? De werkgroep blijft zich in 2024 inzetten voor meer lokaties met bloeiende planten in de woonomgeving. Lokatiesuggesties zijn welkom.

Presentaties

Op verzoek verzorgt de werkgroep presentaties over biodiversiteit. Zevenmaal is hiervoor een verzoek ontvangen. Een presentatie is gegeven bij: KNNV, Volksuniversiteit Waalre, IVN-Limburg, cursus Natuur in de Kempen, KBO-Sterksel, Groen en Heem en Sociëteit Aalst-Waalre. De prestentatie is door de tijd heen geëvolueerd van doemscenario naar een gezamenlijke zoektocht naar oplossingen voor biodiversiteitsherstel. In de IVN-cursus Natuur in de Kempen lijkt het erop dat biodiversiteit een terugkerend onderdeel van het cursusprogramma gaat worden.

Nationaal Biodiversiteit Strategie en Actieplan (NBSAP)

De werkgroep heeft een van de internationale biodiversiteitsdoelen uitgewerkt naar lokaal niveau: ervoor zorgen dat communicatie, educatie en informatieverstrekking wordt versterkt. Namens IVN-landelijk heeft een van de werkgroepleden deelgenomen aan de tot standkoming van het Nederlandse actieplan biodiversiteit Noord Brabant dat in het tweede kwartaal 2024 naar de Tweede Kamer wordt gestuurd en daarna wordt gedeeld tijdens de volgende internationale VN-bio-di-versiteitstop.

Toekomst

Er zijn genoeg plannen voor het nieuwe jaar. De werkgroep staat open voor aansluiting en samenwerking bij het realiseren van biodiversiteitsplannen. Om kennis te verbreden en te verdiepen bezochten werkgroepleden het afgelopen jaar diverse lezingen en manifestaties. Biodiversiteit is een complex thema waarbij ‘alle hens aan dek’ heel hard nodig is. Nieuwe werkgroepleden zijn daarbij meer dan van harte welkom.

Namens de werkgroep
Biodiversiteit Valkenswaard-Waalre
Peter Bleijs, p.bleys@kpnplanet.nl

Jaarverslag 2023
Jeugd-IVN

Van twee gezellige kleine groepen naar grotere gezellige bijeenkomsten voor alle jeugd in Valkenswaard en Waalre

In de loop van 2023 hebben we besloten de aanpak van het jeugd-IVN te veranderen. Tot de zomer hebben we op de manier die we gewend waren maandelijkse bijeenkomsten gehad met onze jeugdleden, waarbij de jongste groep (8 t/m 11 jaar) en de oudste groep (vanaf 12 jaar) meestal apart op stap gingen.

Met de *jongste* natuur-onderzoekers probeerden we de "perfect-earth-animal-app" van Staatsbosbeheer uit in het Oude Wandelpark, bezochten we het Erfgoedhuis in Eindhoven, speelden we in de sneeuw, verdiepten we ons in wat je allemaal kunt zien als je gebruik maakt van "vergroting", gingen we in de regen met Inge op zoek naar beversporen en nam Henk ons mee op een prachtige wandeling in de Meeris waarbij we een heel klein Schotse Hooglander kalfje tegen kwamen.

Met de *oudste* groep hebben we bij de Oase weer diverse wilgen geknot nadat we ze eerst vrij gemaakt hadden van de braamstruiken. Ook zijn we met Inge op verkenning gegaan naar beversporen langs de Tongelreep en met Annie hebben we vogels (en een schildpad) gespot vanaf de hengelvijvers. In Eindhoven hebben we bij het Simon Deltour Heempark een prachtige rondleiding gekregen van Minke en als afsluiter voor de vakantie hebben we waterdiertjes gezocht bij het Heike.

Daarnaast hebben we een aantal gezamenlijke activiteiten gehad: de "Binnendag" stond dit jaar in het teken van Borkel. Hier hebben we de molen "Sint Antonius Abt" bezocht en na een picknick hebben we een Ommetje Borkel gelopen. In juni hebben we, in plaats van het traditionele kamp, een excursie naar de ENCI groeve in Maastricht gedaan en heeft een gids ons veel verteld en laten zien. Helaas hebben we geen Oehoe kunnen spotten, die zaten lekker binnen in hun hol. Na de lunch hebben we de grotten van de St. Pietersberg nog bezocht.

Verslagen en foto's van de activiteiten zijn te vinden op de IVN website:
https://www.ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre/jeugd-ivn-werkgroep/

Beveractiviteit

waterdiertjes

Hoewel de bijeenkomsten erg gezellig en interessant waren liep het aantal vaste jeugd-leden de laatste jaren zodanig terug dat we besloten hebben om na de grote vakantie een nieuwe aanpak uit te proberen: ***we organiseren nu activiteiten die voor alle jeugd in Valkenswaard en Waalre toegankelijk zijn.*** We worden daarbij met de inhoudelijke invulling geholpen door IVN-ers uit de verschillende werkgroepen van onze afdeling.

Per keer wordt afgesproken voor welke leeftijden de activiteit bedoeld is. Soms kunnen ook de ouders meedoen. Omdat het wat meer organisatie (o.a. inschrijvingen) met zich meebrengt organiseren we iets minder activiteiten dan voorheen. Daar staat tegenover dat ze tot nu toe goed bezocht werden: met meer dan 30 deelnemers aan de vleermuizen-avond en paddenstoelenwandeling (beide voor ouders en kinderen) en meer dan 20 bij zowel de bever-middag als de sterrenavond (beide alleen voor jeugd) zijn we heel tevreden.

Het afgelopen najaar waren alle activiteiten gratis toegankelijk. Ook voor toekomstige activiteiten willen we dat zoveel mogelijk aanhouden. Natuurlijk zijn er voor ons wel wat kosten aan verbonden. We vragen daarom aan mensen die geïnteresseerd zijn om regelmatig aan activiteiten deel te nemen om ons financieel te steunen door "IVN jeugd-vriend" te worden. Als "IVN jeugd-vriend" heb je een aantal voordelen waarover je op de website kunt lezen.
"Jeugd-vriend" word je voor 15 euro per jaar (2024). Via deze link vind je meer informatie en een inschrijfformulier:
www.ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre/aanmeldformulier-lidmaatschap/

We hopen dat zoveel mogelijk mensen ons financieel zullen steunen zodat we voor iedereen mooie activiteiten kunnen blijven organiseren.

Op 25 februari heeft een workshop plaatsgevonden. "Uilenballen pluizen".

Als je tips hebt over onze aanpak, de invulling van het programma, of als je interesse hebt om met een activiteit te helpen horen we dat natuurlijk graag.

Jeugd IVN Valkenswaard-Waalre

bunzing

hermelijn

marter

Jaarverslag 2023
Zoogdierenwerkgroep

Algemeen

Om de twee maanden is er een werkgroep vergadering, tevens vergaderen enkele leden meer met opdrachtgevers en mede onderzoekers.

Projecten

Monitoring van de west parallel N69.
Alle fauna passages worden maandelijks gecontroleerd.
Samen met het *SAMF Stichting Afhandeling & Monitoring Fauna-aanrijdingen* onderzoeken we de wildaanrijdingen; hoe die voorkomen kunnen worden.

Op het oude kerkhof monitoren we alle zoogdieren.

Meer dan 1000 geluidsfragmenten van vleermuizen zijn inmiddels al beoordeeld.
In de wijken waar woningen gerenoveerd worden van Woningbelang monitoren we *vleermuizen, en kleine martersoorten.*
De *vleermuizenkelder in W*aalre monitoren we, en hiervoor worden aanpassingen in de kelder voorbereid.

Onderzoek naar de *bever* in het gebied de Keerop, Dommel en de Tongelreep.
Voor de jeugd is er een beverdag geweest in Waalre.

Vleermuizen kelder Kreijenbeek, wintertelling
Op de Eindhovense golf doen we onderzoek naar alle zoogdieren.
De groep heeft diverse bijeenkomsten bijgewoond met professionals. Dit om de kennis te vergroten.

Ook zijn er inmiddels al ecologische bedrijven waar we kennis mee delen.
Op educatief gebied proberen we bewoners en belanghebbenden te informeren.

De *NEM meting vleermuizen* voor de zoogdierenvereniging zal jaarlijks ook gebeuren om het gebied Valkenswaard-Waalre in kaart te brengen. Met de auto wordt dan een traject gereden met de Batdetector.

Jan Schutjes

Zaden op reis

Na twee jaren zonder nieuw project was er op 15 februari de opening van 'Zaden op reis'. Het project werd officieel geopend door wethouders Bram Bots (Valkenswaard) en Kees Vortman (Waalre). Met behulp van twee grote geknutselde zaaddozen van een klaproos mochten de wethouders zelf ook een paar zaden op reis sturen.

Na de gezellige opening zijn er vanaf februari tot november schoolklassen op bezoek geweest. Ook in 2023 hebben dus veel kinderen een leuke en leerzame ochtend of middag gehad in het

Geen nieuw project meer

Voor de zomervakantie zijn we begonnen met het vernieuwen van het project 'Sta eens stil bij de beek'. Maar nadat in augustus twee mensen te kennen gaven dat ze wilden stoppen met het werken voor de projectgroep, was de overgebleven kerngroep heel klein geworden. Al jarenlang werken we met minder mensen dan er eigenlijk nodig zijn. Maar nu was het niet meer mogelijk om met zo'n kleine groep mensen een kwalitatief goed project neer te zetten waar we trots op konden zijn. Dus helaas hebben we moeten besluiten om geen nieuw project meer te maken en te stoppen.

Er zijn veel mensen geweest die ons in de afgelopen jaren geholpen hebben met knutselen, schilderen, voorlichting geven, computerwerk en allerlei andere dingen. We willen langs deze weg nog een keer iedereen bedanken die ons ooit geholpen heeft met het project. Zonder deze hulp zou het al eerder moeilijk geweest zijn om een project neer te zetten.

De Projectgroep Scholenwerk:
Lies van Gompel,
Marjon van der Kooi,
Ineke Roothans,
Maria Schmeits,
*Hanneke Wijm*an,
Fanny van Zon,
Marie-Louise den Boef.

Jaarverslag 2023 Publiekswandelingen en andere natuurbelevingsactiviteiten

Publiekswandelingen

In 2023 zijn ***14*** publiekswandelingen gehouden. De wandeling bestonden uit *vier vogelwandelingen, twee paddenstoelenwandelingen en acht gebiedswandelingen*. Bij de paddenstoelenwandelingen in het Leenderbos, werden we geholpen door 2 natuurgidsen van de afdeling Heeze-Leende. In totaal namen ruim 370 personen deel aan deze wandelingen. De toppers waren de *Loonwandeling, de Meeriswandeling,en de middagpaddenstoelenwandeling in oktober*.

Daarnaast zijn er extra wandelingen gehouden in het gebied Loon en het parkgebied de Meeris.

In samenwerking met de Bibliotheek Eindhoven is in april nog een wandeling in het parkgebied Meeris georganiseerd.

Met de opstelling van het wandelschema 2024, samen met de wandelgidsen, heb ik, na ruim 20 jaar, het coördinatorschap van de publiekswandelingen en het verzorgen van de publiciteit voor de schrijvende pers beëindigd. Hopelijk vinden we dit jaar iemand die deze taken wil overnemen.

Natuurbelevingsactiviteiten

Op verzoek van Valkenhof, vestiging Taxandria / de Vlasgaard is in het najaar een lezing gehouden over de Malpie. Deze lezing was voor de bewoners én publiek. Ruim 50 personen waren aanwezig.

Sterrencursus "De Fascinerende Sterrenhemel" en lezingen

In de maanden januari – februari zijn 2 sterrencursussen georganiseerd in onze afdeling. In totaal namen 47 personen deel aan deze cursussen. Zoals gebruikelijk hebben we op de vierde avond van de cursussen een bezoek gebracht aan de sterrenwacht in Asten met het Pieters Planetarium.

In het najaar zijn voor de IVN afdelingen Oisterwijk en Oirschot eveneens sterrencursussen georganiseerd.

In 2023 zijn er 2 lezingen gegeven over "De fascinerende sterrenhemel" voor de IVN afdeling

Jaarverslag 2023
Natuurwerkgroep Valkenswaard

Onze werkgroep heeft haar steentje aan natuurbeheer weer bijgedragen.

We zijn vorig jaar begonnen aan een prachtig project aan de westkant van de Dommel, voorbij de Peedijk, richting België.
In een verwilderde strook van ca 150 x 50 meter hebben we alle wilgen mogen verwijderen, dit in opdracht van Natuurmonumenten. Door het verwijderen van deze wilgen, die op deze strook niet gewenst zijn, komt er ruimte vrij voor eiken en berken, wat de diversiteit ten goede komt en er een mooier landschap is ontstaan.

Voor ons was het een moeilijk bereikbare plek. Er liep een ogenschijnlijke doodlopend pad richting het werkgebied. Achter dit pad stond, uit het zicht, een oude paardentrailer, omgebouwd tot jachthut.
Hierna ging het pad weer verder. Na zo'n 50 meter vonden we een voederplek voor zwijnen, precies in het schietveld van eerder genoemde schuilhut. Daarna weer struinen door het bos om op de werkplaats te komen.
Aangezien wij na een aantal weken last kregen van natte voeten, hebben we de werkzaamheden op deze plek tijdelijk moeten staken.
We kunnen echter altijd vooruit met knotten van wilgen langs de Dommel, dat is het makkelijkst in de winter omdat er dan geen blad meer aan de wilg zit.

Voor Brabants Landschap hebben we rond het gebied van Valkenhorst bomen mogen rooien, er liggen op dit moment ook nog een aantal jonge boompjes klaar om aan te planten.
Niet onbelangrijk om te vermelden: de Arbo regels worden onder begeleiding van Natuurmonumenten opnieuw aangescherpt. Op deze manier doen we er uiteraard alles aan om veilig te blijven werken. Zo zijn onze 3 kettingzagers weer op herhalingscursus gegaan en hebben hun zaagcertificaat voor 3 jaar verlengd. De herhaalcursus hulpverlening in het veld staat op de agenda.

Al met al blijft het een voorrecht om ons op deze manier voor de natuur in te zetten. Wie eens wil proeven van onze activiteiten en de gezellige sfeer in onze groep, neem gerust contact op met ondergetekende!

Wim van Amelsvoort

Draaihals Foto: Mayta Braun

Jaarverslag 2023 Vogelwerkgroep

Algemeen.

De Vogelwerkgroep heeft een goed vogelwerkgroep-jaar gehad. We hebben maandelijks zowel onze vergadering als wandeling gedaan. De beginnerscursus vogelherkenning was een succes te noemen. De bedoeling is dat we die 14 februari weer van start laten gaan met opnieuw 20 nieuwe deelnemers. 4 theorie-avonden in D'n Nieuwe Hof plus 6 vogel-excursies. Het aantal leden is met 6 toegenomen tot 24, waaronder een aantal fanatieke vogelfotografen. Verder hebben we een lezing over de Slechtvalk door Frans Heijnen georganiseerd en hebben we een rondleiding op het Achtereinds-Laag gehad

Natuurbeleid.

De Vogelwerkgroep van IVN Valkenswaard-Waalre wordt steeds meer betrokken bij natuurontwikkelingsprojecten in de gemeente. Er is steeds meer vraag naar kennis op gebied van ecologie middels het in kaart brengen van wat er is en veranderd in specifiek gebieden. Bij de werkgroep dan vaak op het gebied van vogels inventarisaties.

Project: Oeverzwaluwwand Keersopperbeemden.

Bij de Keersopperbeemden is als onderdeel van het aanleggen van het nieuwe deel van de N69 door Boskalis een Oeverzwaluwwand gerealiseerd. In het najaar 2021 hadden we die met een aantal leden in orde gebracht en in het voorjaar de gaten schoon gemaakt en gevuld met zand. Vorig jaar, 2022, hadden we geen broedgevallen. Over 2023 kunnen we daar gelukkig positief over berichten er werden minimaal 113 bezette nesten met veel jonge vogels geteld. Dit werd gedaan met een warmtebeeldcamera. Zie foto hiervan hierna. De lichte, witte, stippen, zijn bezette nesten. De Vogelwerkgroep blijft met vrijwilligers zorgdragen voor het onderhouden en monitoren van de Oeverzwaluwwand.

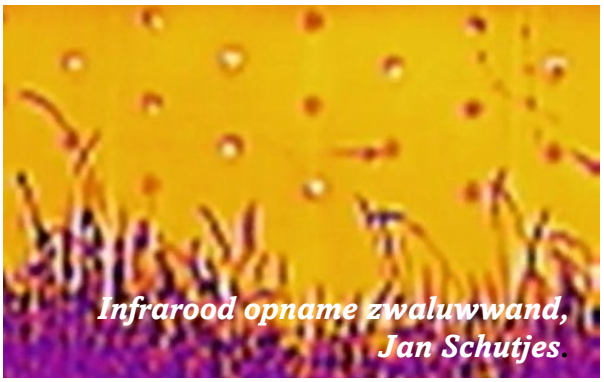

Infrarood opname zwaluwwand, Jan Schutjes.

Publicaties
Verslagen over broedvogel inventarisaties van o.a. de Keersopperbeemden en Mus tellingen.

Publiekswandelingen.
De vier publiekswandelingen, met als doel deelnemers enthousiast maken en vogels spotten, vonden doorgang zoals gepland. I.v.m. de goede bezetting, staan ze voor komend jaar, 2024, weer op de agenda.

Broedvogelkartering: Sovon, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten.
Hiertoe werden ook dit jaar weer gebieden, alleen of samen geïnventariseerd op territoria of het voorkomen van bijzondere vogelsoorten. De volgende regio's werden geteld:

- *de Malpiebeemden,*
- *de Horsten* en *de Putten aan de Peedijk in Borkel en Schaft,*
- *de voormalige viskwekerij,*
- *een deel van het Leenderbos,*
- *de Breedvennen in Leende,*
- *de Meeris,*
- *Vlasrootven,*
- *Meertjesven,*
- *Kleinven,*
- *gebied Lisseven achter het gemeentehuis in Waalre,*
- *de Keersopperbeemden in Westerhoven en op de Groote Heide bij de Achelse Kluis.*
- *Er is een begin gemaakt met de inventarisatie van de Eindhovense Golf.*

Daarnaast tellen en ringen een aantal leden Uilen in onze regio. De getelde soorten worden aan betrokken instanties doorgegeven. Voor deze activiteiten staan onze leden vaak, met veel plezier, al bij zonsopgang in het veld!

Ook in de gemeente Waalre worden akkerranden die door de gemeente Waalre zijn ingezaaid, door de Vogelwerkgroep, de Zoogdierenwerkgroep en de Vlinderstichting geïnventariseerd, elk binnen hun eigen kennisdomein. De gemeente heeft daarvoor een subsidie ter beschikking heeft gesteld.

MUS: Sovon.
MUS = Meetnet Urbane Soorten. Het doel van deze activiteit is het tellen van broedvogels in bebouwd gebied in steden en dorpen. 12 telpunten worden door Sovon per postcodegebied vastgesteld. Deze telling is twee keer in de ochtend en één keer 's avonds uitgevoerd in postcodegebied 5595 (Leende).

PTT: Sovon.
PTT = Punt Transect Telling. Deze telling wordt aan het einde van het jaar uitgevoerd, met als doel het vaststellen van aantallen en verspreiding van Nederlandse wintervogels. 20 vaste punten op elke PTT-ronde, waar exact 5 minuten moet worden geteld. Wij tellen op een aantal verschillende plaatsen in de regio waaronder Horsten en Putten en bij Bruggerhuizen.

Nachtzwaluw en Houtsnip.
De Nachtzwaluw inventarisatie gebeurt op 2 avonden in de Malpie, het Leenderbos en de Groote heide. Gelijktijdig worden ook het aantal Houtsnippen, Sprinkhaanzangers en zoogdieren geteld die gehoord en/of gezien worden.

Wespendief (en andere roofvogels) telling in het Leenderbos.

Op initiatief van Vogelwerkgroep de Kempen, o.l.v. Jacques van Kessel, telden we Wespendieven en alle andere waargenomen roofvogels. Daarbij letten we o.a. op gedrag bij Wespendieven wat duidt op jonge vogels in het nest. Een aantal van onze leden hielpen weer mee om dit onderzoek te laten slagen. Bij alle 3 de tellingen zijn verschillende roofvogels gezien. Op basis van telling en gedrag zijn er waarschijnlijk dit jaar wel

Steltkluut Foto: Bert Arnold

weer jonge Wespendieven in de regio geboren.

EuroBirdwatch voor Vogelbescherming.
Op zaterdag 30 september hebben wij opnieuw meegedaan aan deze internationale trekvogeltelling. Van 's morgens 07.00 uur tot 's middags 14.00 uur vanaf de Putberg in Leenderstrijp werden alle voorbijtrekkende vogels geteld. Daarbij werd er zowel op zicht en/of gehoor geteld. Het totaal 709 exemplaren was weinig in vergelijk met de laatste jaren. Het vroegere tijdstip in het jaar en de warme nazomer/herfst waren daar een mogelijke oorzaak van. De trek van lijsterachtigen en vinken was nog nauwelijks op gang. Het aantal van 30 waargenomen verschillende soorten is redelijk normaal.

Ook dit jaar kunnen wij als redactie weer met tevredenheid terugkijken op een mooi, verzorgd blad.

Elk seizoen is direct herkenbaar aan een grote kleurenfoto op de voorpagina. Aan de binnenzijde, op pagina 2, wordt altijd vermeld waar de foto vandaan komt. Vaak zijn ze van Wouter Kiela, één van onze redactieleden. Ook wordt er dankbaar gebruik gemaakt van de gescande diaverzameling van ons IVN, de z.g. "Oude Doos&quote;. Daar zit nog een schat aan prachtige opnames in! Destijds hebben Mart Hendriks en Wouter daar heel wat uurtjes aan besteed. Fijn dat er op deze manier toch weer veel mensen van kunnen genieten! De herfstfoto van dit jaar was van Jan van Heeswijk, die samen met zijn vrouw Toos, ervoor zorgt dat de etiketten op tijd klaar liggen en de verzending vlot kan verlopen.

Hieronder valt ook het telkens aanpassen van de bodenlijst. Wij hebben te maken met een steeds ouder wordende groep. Mensen overlijden of raken minder goed ter been, waardoor naar nieuwe bezorgers gezocht moet worden. Gelukkig kan tot nu toe alles goed opgelost worden. Ook dankzij het feit, dat steeds meer mensen ons blad digital ontvangen.

Nu de coronamaatregelen grotendeels opgeheven zijn, hopen wij weer dat de verschillende werkgroepen gebruik gaan maken van de achterpagina. Het is zo'n leuke manier om je als groep te presenteren! Een paar leuke foto's en een korte tekst is al voldoende. Wij wachten in spanning af!

Namens de redactie:
Nelly van der Burgt.

Jaarverslag 2023
Natuurwerkgroep Waalre

Natuurwerkdag 4 november 2023 met ca. 50 deelnemers. De deelnemers hebben aan de noordzijde van het Meeuwven dennen en berken verwijderd om de heide en gagel te beschermen.

Inleiding *In 2023 hebben de vrijwilligers van de IVN Natuurwerkgroep Waalre wederom met heel veel enthousiasme bijgedragen aan het beheer van de prachtige natuurgebieden van Waalre. Inmiddels is de groep gegroeid tot meer dan 50 mensen. In de periode september tot maart werkt deze groep op de woensdag- en zaterdagochtenden. Dit jaarverslag geeft een beknopt inzicht in het reilen en zeilen van deze werkgroep. In de bijlage treft u een overzicht aan van alle werkzaamheden in 2023.*

In stand houden van heidevelden en vennen

Van oorsprong richt het werk zich op het behoud van de vennen en heidevelden in Waalre. De grootste klus in het afgelopen jaar was het schonen van de oever aan de noordzijde van het *Meertjesven*. Deze oever was overwoekerd door dennen en berken. In het najaar is gewerkt aan de zuidzijde van dit ven.
Ook het *Meeuwven* is opnieuw onder handen genomen. Ook daar zijn bomen verwijderd aan een deel van de oevers.
Voor het in stand houden van de heidevelden is wederom gewerkt aan de *heidecorridor en de Meelberg bij de Dirck van Hornelaan.*
Vlak bij het *Grevenschutven* zijn heel veel dennen verwijderd op een bijna overwoekerd heideperceel.

Uitbreiding van de werkzaamheden

Naast het werken aan de vennen en heidevelden zijn de afgelopen jaren ook andere beheerwerkzaamheden opgepakt. Zo is in de buurt van het wildviaduct over de A2 verder gewerkt aan het creëren van een insectencorridor. Deze klus is inmiddels afgerond.

Aan de beide zijden van het *fietspad naar Valkenswaard* (het Bels lijntje) (*zie foto hieronder*) is Amerikaanse vogelkers verwijderd en vervangen door aanplant van jonge bomen. Ook op enkele percelen op *het Achtereind* zijn bomen aangeplant.

Samenwerken met de inwoners van Waalre

Op 4 november heeft de jaarlijkse Natuurwerkdag plaatsgevonden bij het *Meeuwven*. Zo'n 50 mensen hebben die dag met veel plezier gewerkt. Bijzonder was dat een groep welpen ook een bijdrage kwamen leveren. Samen met de buurtvereniging Malando zijn langs de oever van de Tongel-

Burgemeester Oosterveer van Waalre plant op Boomfeestdag, 15 maart 2023, samen met schoolkinderen een lindeboom ter gelegenheid van 100 jaar Waalre

Aan de hand van een rapport van het RAVON werkt de IVN Natuurwerkgroep samen met de eigenaar van het ven en de Bosgroep Zuid aan het verbeteren van de bio diversiteit van het Meertjesven en haar omgeving. Het RAVON is een onafhankelijke kennisorganisatie die samen met vrijwilligers, inheemse reptielen, amfibieën en vissen beschermt.

reep de wilgen geknot.

Naast het werk was er ook ruimte voor een gezellig samenzijn. Ook dit jaar hebben de buurtbewoners van de *Blokvenlaan* samen met de leden van de Natuurwerkgroep het gelijknamige ven weer opgeschoond.

Op de *Boomfeestdagen* 15 maart en 15 november hebben leerlingen van de basisscholen weer veel bomen geplant.

In het kader van *Waalre 100* jaar heeft de Natuurwerkgroep in 2023 de publiekscampagne Waalre100Bomen georganiseerd waarin op 25 november 100 gele kornoeljes zijn uitgedeeld aan 100 tuinbezitters in Waalre.

Investeren in veiligheid

Enkele leden hebben bij het Brabants Landschap cursussen gevolgd in veldhulpverlening, het werken met kettingzagen en het gebruik van bosmaaiers. Om de leden te beschermen tegen ongevallen is ook dit jaar weer geïnvesteerd in veilig gereedschap, veiligheidsschoenen voor alle nieuwe vrijwilligers en in veiligheidskleding voor de vrijwilligers die werken met kettingzagen en bosmaaiers.

Ook was er financiële ruimte om een uitstapje te maken naar het landgoed De Langakkers gevolgd door een gezellige lunch bij Manage de Molenberg, beide gelegen vlakbij Leende.

Onze opdrachtgevers, de Bosgroep Zuid, Brabants Landschap en Van Nierop, en enkele sponsoren hebben ook dit jaar een financiële bijdrage geleverd voor onze werkzaamheden.
Door deze ondersteuning is de financiële positie van de werkgroep gezond. Hiervoor willen we onze opdrachtgevers en sponsoren natuurlijk bijzonder bedanken.

Ambities 2024 en komende jaren

De Natuurwerkgroep wil de komende jaren een bijdrage blijven leveren aan het beheer en verbeteren van de natuur door het:

- Uitvoeren van handmatig onderhoud aan de vennen en de heidegebieden in Waalre (de oorspronkelijk ambitie van de werkgroep).
- Knotten van wilgen langs de Tongelreep en Gorloop.
- Verbeteren van de biodiversiteit van de heiden, vennen en bossen volgens de plannen van de beheerders van de natuurgebieden in Waalre.
- Beheer van een bosperceel (ca. 5 hectare) tussen het Loon en de Dommelseweg.
- Anticiperen op initiatieven van natuurorganisaties om de lokale natuur te versterken, zoals de Landelijke Natuurwerkdag en Plan Boom.

Bijlage overzicht werkzaamheden 2023

In onderstaand overzicht staan alle werkzaamheden vermeld die de Natuurwerkgroep Waalre in

Januari t/m maart 2023	*September t/m december 2023*
Vrijmaken van de linkeroever Meertjesven.	Verwijderen van Amerikaanse vogelkers en kleine groepjes struiken op de insectencorridor nabij het wildviaduct A2.
Opschonen oevers en bodem vennen ten zuiden van het Vlasrootven en wel het Paardenven, Mahonieven en Duivelsven.	Verwijderen dennen en berken op een heideveld Achtereinds Laag in beschermd natuurgebied.
Knotten van wilgen langs de Tongelreep samen met de buurtvereniging Malando.	Verwijderen jonge aanwas op de heidecorridor en de Meelberg.
Verwijderen Amerikaanse vogelkers Gagelbos.	Uitdunnen bosperceel met beuken bij de Gorlooplaan.
Aanplanten bomen perceel bij viaduct over A2 nabij de hut van Mie Peels.	Opschonen van de noordelijke oevers van het Meeuwven o.a. tijdens de Natuurwerkdag.
Schonen van en aanplanten bomen bij houtwallen de Hurken.	Boomfeestdag met leerlingen van de Brede School 15 november.
Knotten wilgen Gorloop.	Amerikaanse eik verwijderen bij de Houtakker.
Verwijderen bomen Meelberg en Heidecorridor.	Uitreiken 100 bomen in het kader van Waalre 100 jaar
Planten bomen voedselbos Achtereind.	Begroeiing weghalen langs de wandelpaden De Hurken.
Verlengen insectencorridor nabij A7 ven.	Verwijderen opslag oevers Meertjesven
Boomfeestdag basisschoolleerlingen 15 maart.	Bomen planten langs het snelfietspad naar Valkenswaard (’t Belgisch lijntje) verkregen via Plan Boom en Brabants Landschap.
Opschonen oevers Blokvenlaan samen met de bewoners.	Verwijderen van berkenboompjes Moerputten.
Onderhoud wand voor de oeverzwaluwen.	Onderhoud Molenven en Vlasrootven

2023 heeft uitgevoerd in opdracht van de Bosgroep Zuid, Van Lierop en Brabants Landschap.

Voor meer informatie over de IVN Natuurwerkgroep Waalre:
Natuurwerk - Valkenswaard-Waalre (ivn.nl)

Antoon Obbing, Ben Putman en Henk de Vrind
Januari 2024

Jaarverslag 2023 IVN Riethoven

Ingang Vlindertuin Riethoven

Knikkend nagelkruid

Januari 2023

- Vervangen van tafelbalken door de gemeente vanwege een brandje.
- Er moet nog een gebruiksovereenkomst met de gemeente komen voor de vlindertuin.
- 15 jan. Kornoelje, een van de eerste bloeiers
- 15 januari 2023 sneeuw

Maart 2023 Boomfeestdag

In plaats van op de Schöffert worden bomen geplant in het crossbos aan de Berkenheg.

De tijdscapsule met de wensen van de kinderen gaat onder in het plantgat en dan de boom er in.

18 april 2023 en 9 augustus 2023

- Herstel van natuurleerpad ‘de Beemd’
- Het Braamstruiksebinnenpad is weer vrij voor wandelaars.
- We zagen dat het pad was overgroeid met bramen en Amerikaanse vogelkers.
- We hebben de boomstammen die over het pad lagen kort gezaagd en de stukken langs het pad gelegd.

Nellie Das en Sjaan Smits,
IVN Riethoven

Vernieuwde wandelfolders

Valkenswaard-Waalre11 februari 2024

Onze wandelroutes in de gemeente Waalre zijn populair. In sommige maanden vliegen de (gratis) folders de bakjes uit. Tijd voor een herdruk; meteen een goed moment om de beschrijving helemaal te actualiseren.

Het verloop van de routes van de Aalsterheidewandeling, Gemeentehuiswandeling en Heikantwandeling is nog als vanouds. Het zijn fijne tochten door mooie natuur.

Ken je ze nog niet? Je bent welkom om de wandelingen te maken. Natuurlijk ook de Meeriswandeling die in het najaar van 2023 geopend is.

Ga naar de pagina:
Folders en routes voor meer informatie en downloads.

Jaarverslag 2023 Werkgroep Wandelroutes

Op 24 september 2023 is na een voorbereidingstijd van 1 jaar onze nieuwe wandelroute in natuurgebied "de Meeris" en "de Hogt" officieel door wethouder Suzan van de Goor-Gelens geo-

Dankzij de leden van de Werkgroep Wandelroutes, de medewerking van Natuurwerkgroep Waalre en enkele andere belangstellende IVN leden hebben we deze klus professioneel geklaard. Tot op de avond voor de opening werd er nog aan gewerkt, toen bleek dat er een drietal routepaaltjes plotseling verdwenen waren.

Deze vierde route heeft weer een heel ander karakter dan de overige drie. Het is over het algemeen een vrij open landschap, waarin heel wat interessante elementen aanwezig zijn: het graasgebied van de Schotse Hooglanders, waar je dwars doorheen kunt lopen, twee heidegebieden, die met een corridor zijn verbonden en een bosgebied. Ook is er een vleermuiskelder te zien en kun je op de oever van de waterplas "de Meeris" lopen, waarbij je een prachtig uitzicht hebt.

Zoals de andere drie routes wilden we het startpunt bij een horecagelegenheid maken, maar die is er nog niet. Totdat die binnen enkele jaren gerealiseerd is, is de start voorlopig bij het scoutinggebouw "de Meerberg" aan de Heistraat 64.
Verder is er het afgelopen jaar weer veel gebruik gemaakt van de wandelroutes, gezien het aantal folders dat weer meegenomen is. Samen met de uitbaters van de horecagelegenheden zorgen we ervoor dat de folders steeds aangevuld worden.

Dankzij onze controleurs blijven de routes up-to-date en worden zo goed mogelijk onderhouden. Zo zijn er enkele routepaaltjes vervangen, verplaatst of aangepast en hebben we een folderbakje moeten vervangen. Gelukkig hebben we het afgelopen jaar een drietal nieuwe controleurs mogen begroeten, zodat de 4 wandelroutes up-to-date blijven.

Dit laatste moest ook gebeuren voor de wandelfolders. Heel binnenkort verschijnt daarom de nieuwe en aangepaste druk van de drie overige wandelroutes, mede door gewaardeerde medewerking van onze "huisdrukkers" Frans Vierstraete en Dylan Brand.

Namens de werkgroep wandelroutes,
Cor de Jong

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
IVN-werkgroepen Valkenswaard			
Bomenwerkgroep	Martijn Aarts	0621466671	martijnaarts@onsmail.nl
Natuurwerkgroep Valkenswaard	Hanita en Wim van Amelsvoort	0402042979	amelsvoort36@gmail.com
Natuurwerkgroep Malpie	Ad Baken	0402015181	h.baken@chello.nl
Jeugd-IVN	Ad Baken	0402015181	jeugd@ivn-valkenswaard-waalre.nl
Leskisten	Lies van Gompel	0402068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Publiciteit	Emile Weijters	0402075670	e1000acmw@gmail.com
Redactiewerkgroep	Mieke van Baalen	0402217748	miekevanbaalen@gmail.com
Schoolgidsengroep V'waard	Lies van Gompel	0402068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Schoolproject uitleen	Wil Koopman	0402017955	wiljakoopman@onsmail.nl
Tuinwerkgroep	Dylan Brand		dylanbrand@live.nl
Vogelwerkgroep	Maarten-Jan van den Braak		mj.vandenbraak58@gmail.com
Wandelingen (incl. Waalre)	Emile Weijters	0402075670	e1000acmw@gmail.com
Website beheerder	Fanny van Zon		fanny@vanzon.nu
Zoogdieren	Jan Schutjes	0623269205	j.schutjes@upcmail.nl
Biodiversiteit	Peter Bleijs	0630681037	p.bleys@kpnplanet.nl
IVN-werkgroepen Waalre			
Scholenwerkgroep Aalst/Waalre	Ellen Alting Siberg	0625048770	scholenwerkgroepaalstwaalre@ivn-valkenswaard-waalre.nl
Natuurwerkgroep Waalre	Antoon Obbing		ivn.nwgr.Waalre@gmail.com
	Henk de Vrind	0613382793	henkdevrind@gmail.com
Vlindertuin Waalre	Bernard Fransen	0622919189	fransenb@xs4all.nl
Wandelingen Wolders Ven	Annelies Wagter	0402216700	awpwagter@gmail.com
Wandelroutes	Cor de Jong		dejongcfj@gmail.com
Regionale cursuswerkgroep	Cor de Jong		dejongcfj@gmail.com
IVN-werkgroepen Riethoven			
Scholenwerkgroep	Nellie Das	0402016075	nelliedas@gmail.com
Scholen wandelingen	Nellie Das	0402016075	nelliedas@gmail.com
IVN-wandelpaden	Jan Das	0402016075	jandas61@hotmail.com
Vlindertuin Riethoven	Jan Das	0402016075	jandas61@hotmail.com

Redactieleden Valkenswaard -Aalst/Waalre
Mieke van Baalen
Dylan Brand
Nelly van der Burgt
Arthur Jeurissen
Yvonne Schouten
Wouter Kiela

LET OP

Tekst digitaal aanleveren als ***los bestand*** op ons mailadres: natuurwijzer@gmail.com

Wilt u de illustraties als een ***los bestand*** aanleveren, dit is belangrijk om een goede kwaliteit afdruk te krijgen.

De inleverdatum voor het ***zomernummer*** is
vrijdag, 31 mei 2024

Zondag, 25 februari vond de workshop ***braakballen uitpluizen van kerkuilen*** plaats in D'n Nieuwe Hof.
Deze workshop werd georganiseerd door het Jeugd-IVN
Anton de muizenexpert en Ewoud de uilenexpert gaven deze workshop.
Het was een groot success.
20 Kinderen namen hieraan deel